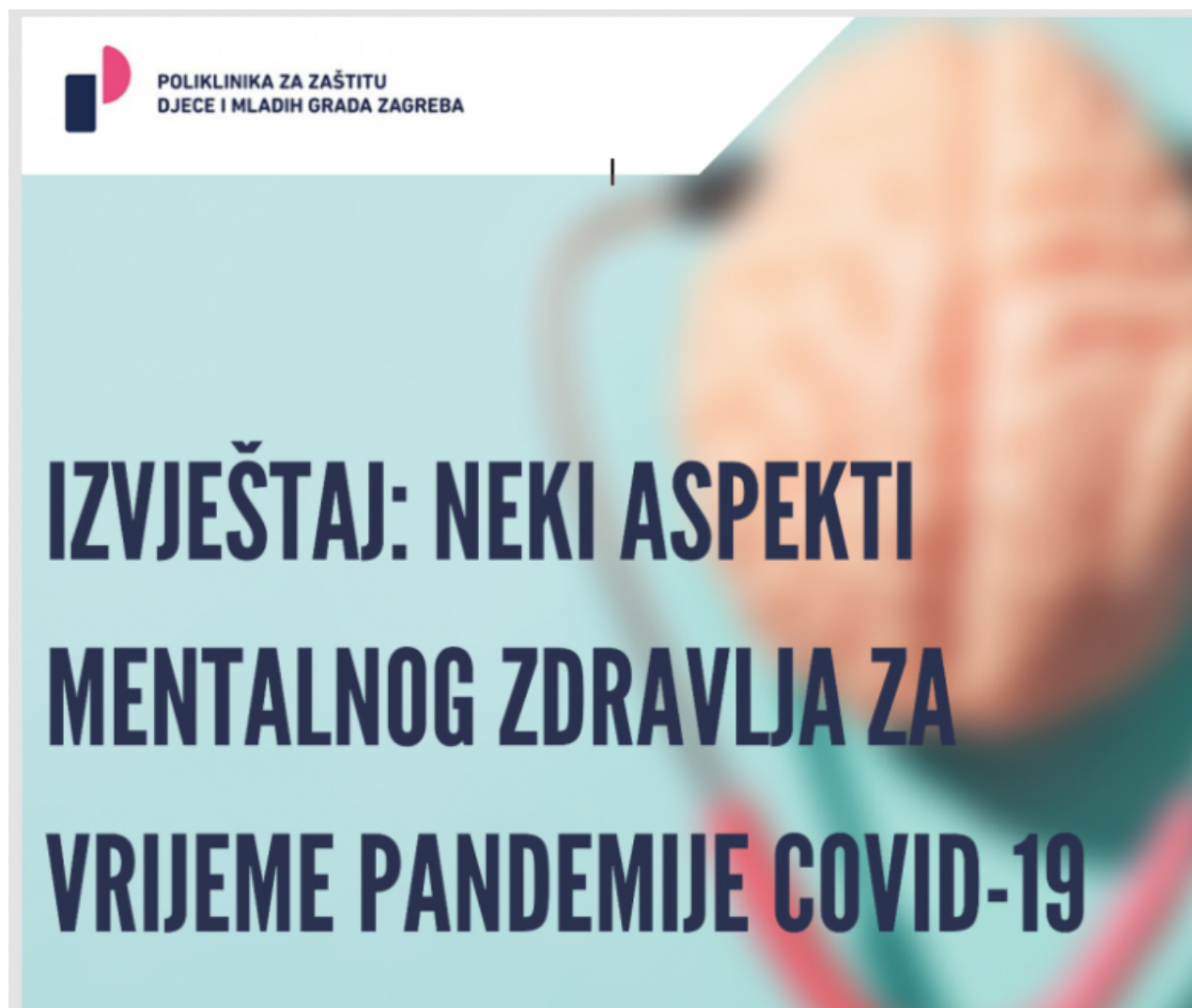

IZVJEŠTAJ: Neki aspekti mentalnog zdravlja za vrijeme pandemije COVID-19 (preliminarni rezultati istraživanja)

poliklinika-djeca.hr/istrazivanja/izvjestaj-neki-aspekti-mentalnog-zdravlja-za-vrijeme-pandemije-covid-19-preliminarni-rezultati-istrazivanja/

April 11, 2020

Dragi građani i kolege,

Nastojeći povezati znanost i praksu, Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba odlučila je u svrhu razumijevanja emocionalnog stanja i potreba građana, kao i pružanja još kvalitetnije stručne podrške, provesti istraživanje o mentalnom zdravlju za vrijeme trajanja pandemije COVID-19, odnosno koronavirusa. U međuvremenu dogodili su nam se i potresi u Zagrebu te se kao stručnjaci neprestano pitamo kako su naši (prošli, sadašnji i budući) pacijenti i klijenti.

Ovom prilikom predstavljamo preliminarne rezultate prikupljene od 19. ožujka do 7. travnja, na temelju odgovora 1314 sudionika, kojima ovim putem od srca zahvaljujemo što su uložili svoje vrijeme i trud u ispunjavanje upitnika.

Istraživanje provodimo i nadalje, stoga vas pozivam sve da se uključite u ispunjavanje našeg upitnika te da nam pomognete čuti, razumjeti i podržati vas u vremenima koja tek dolaze.

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdWbCNNHp2oINP3GFQuAHJ-uQ9MhrADWh0NdVePGBLocutP7w/viewform>

Prof. dr. sc. Gordana Buljan Flander, ravnateljica Poliklinike za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba

Izveštaj o preliminarnim rezultatima našeg istraživanja (sastavljen je 10. travnja 2020.) možete pročitati u nastavku ovog teksta, a možete ga u PDF-u preuzeti i na linku ovdje: **IZVJEŠTAJ: Neki aspekti mentalnog zdravlja za vrijeme pandemije COVID-19 (preliminarni rezultati istraživanja).(PDF)**

Sudionici kroz nekoliko osnovnih informacija

Broj sudionika: 1314

Prosječna dob: 32 godine (SD=12.1)

Rod: 202 muškarca, 1083 žena

Prosječni broj članova kućanstva: 3.73 (SD=1.56)

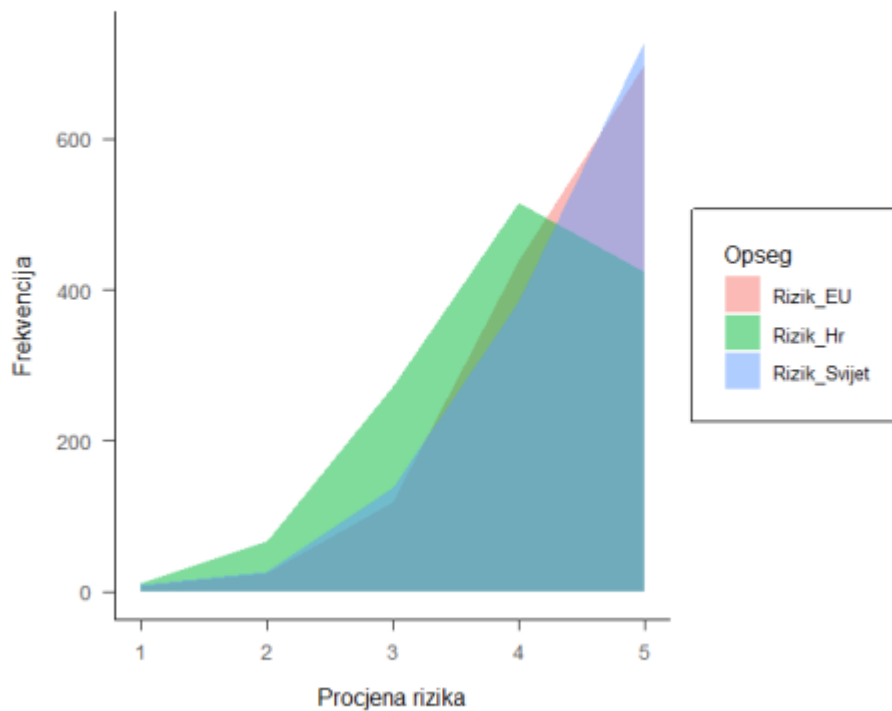
Kronične bolesti: 167 ima, 1121 nema

Aktualno u samoizolaciji: 291 da, 997 ne

„MI“ i „ONI“: U kolikom smo riziku?

Na skali procjene **rizika od pandemije** od 1 do 5, sudionici prosječno procjenjuju rizik pandemije u Hrvatskoj 3,99 (SD=0,91), u Europi 4,4 (SD=0,78) te u svijetu također 4,4 (SD=0,81), što su sve visoke procjene.

Slika 1. Distribucije procjene rizika ovisno o opsegu (RH, Europa, svijet)

Kako bi se provjerilo razlikuje li se percepcija rizika ovisno o opsegu (Hrvatska, Europa, svijet), provedena je analiza varijance za zavisne uzorke s opsegom rizika (Hrvatska, Europa, svijet) kao nezavisnom varijablom te procjenom rizika kao zavisnom varijablom. Utvrđeno je kako se percepcija rizika značajno razlikuje ovisno o opsegu: $F(2, 2574) = 323,29$; $p < ,001$.

Kako bi se ove razlike detaljnije ispitala, provedeni su Bonferronijevi *post-hoc* testovi. Njima je utvrđeno kako postoji statistički značajna razlika u procjeni rizika između Hrvatske i Europe ($p < ,001$) te između Hrvatske i svijeta ($p < ,001$), ali ne i između Europe i svijeta ($p > ,99$).

Drugim riječima, **sudionici procjenjuju kako je u Hrvatskoj niži rizik od pandemije nego u Europi i svijetu, iako sveukupno gledano doživljavaju da je rizik visok, i kod nas i u Europi i svijetu.**

Koliko je ozbiljno?

Kako bi se provjerilo koliko **ozbiljno** sudionici shvaćaju situaciju oko pandemije COVID-19, zamoljeni su da označe jednu tvrdnju koja najbolje odgovara njihovom doživljaju ozbiljnosti situacije. Iz rezultata je vidljivo da preko 90% sudionika situaciju doživljava ozbiljnom, oko 3% je neodlučnih, a oko 5% ne doživljava situaciju ozbiljnom.

Tablica 1. Broj (f) i postotak (%) odgovora u svakoj kategoriji percipirane ozbiljnosti situacije

Kategorija	f	%
Ne shvaćam previše ozbiljno, to je vrlo slično gripi	11	0,9%
Ne shvaćam ozbiljno, no treba se paziti	50	3,9%
Niti shvaćam ozbiljno, niti ne shvaćam ozbiljno	43	3,3%
Shvaćam ozbiljno situaciju, ali mislim da drugi pretjeruju	549	42,6%
Shvaćam veoma ozbiljno, situacija nije nimalo bezazlena	635	49,3%

Legenda: f – frekvencija

Vijesti, strah, mjere i zavjere

Aspektima pandemije definirali smo: izloženost vijestima i informacijama, subjektivni doživljaj straha od zaraze, pridržavanje propisanih mjera i doživljaj koronavirusa kao zavjere.

Preko 50% sudionika procjenjuje da **svojim izborom prati vijesti** oko COVID-19 više od prosjeka, a oko 25% sudionika ima **pojačan strah** od moguće zaraze koronavirusom. Svaki deseti sudionik u *pojačanoj* mjeri smatra kako je koronavirus „**izmišljena ili u najmanju ruku pretjerano napuhana**“ priča od strane farmaceutskih kompanija i vladajućih“. Važno je istaknuti i podatak kako nešto **više od 30% sudionika procjenjuje da se ne pridržava u potpunosti uputa nadležnih institucija** u trenutačnoj situaciji vezano za pandemiju COVID-19 (koronavirusa).

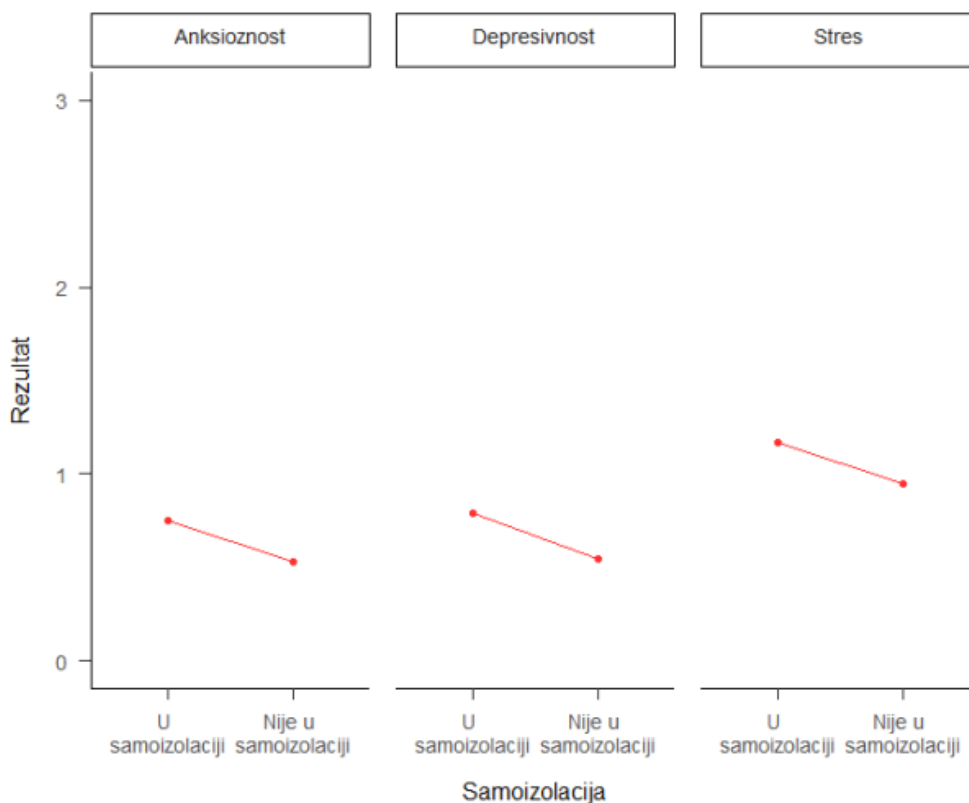
Kako smo iza zatvorenih vrata?

Zasad smo, čini se – **dobro**. Na skali od 1 do 5, prosječni rezultat sudionika na ljestvici anksioznosti je 0.6 (SD=0.55), depresivnosti 0.6 (SD=0.67), a stresa 1 (SD=0.71). Ipak, važno je uzeti u obzir da uzorak nije reprezentativan za sve građane Hrvatske te se prema iskustvima drugih zemalja povišenja anksioznosti i stresa, a poglavito depresivnosti očekuju u tjednima i mjesecima ispred nas.

Kako bi se ispitala povezanost samoizolacije s nekim aspektima mentalnog zdravlja, proveden je niz Welchovih t-testova s bivanjem u samoizolaciji kao nezavisnom varijablom te anksioznošću, depresivnošću, odnosno stresom kao zavisnom varijablom.

Utvrđeno je kako osobe koje su u **samoizolaciji** imaju statistički značajno viši rezultat na skali **anksioznosti** od osoba koje nisu u samoizolaciji: $t(413,73) = 5,57, p < ,001$. Osobe koje su u samoizolaciji također imaju statistički značajno viši rezultat na skali **depresivnosti** od osoba koje nisu u samoizolaciji: $t(409,5) = 4,85, p < ,001$. Naposljetku, osobe koje su u samoizolaciji imaju statistički značajno viši rezultat i na skali **stresa** od osoba koje nisu u samoizolaciji: $t(435,5) = 4,37, p < ,001$.

Slika 2. Prosječni rezultati na skalama anksioznosti, depresivnosti i stresa s obzirom na to je li osoba u samoizolaciji

LOESS metodom (lokalna regresija) pokazuje se da depresivnost pokazuje blagi sinusoidalni trend, u funkciji trajanja samoizolacije. Ovo je zanimljiv nalaz koji će se dodatno ispitati u narednom periodu, a mogao bi biti povezan i s odstupanjima u biopsihološkim ritmovima u kontekstima dana, tjedana i mjeseci.

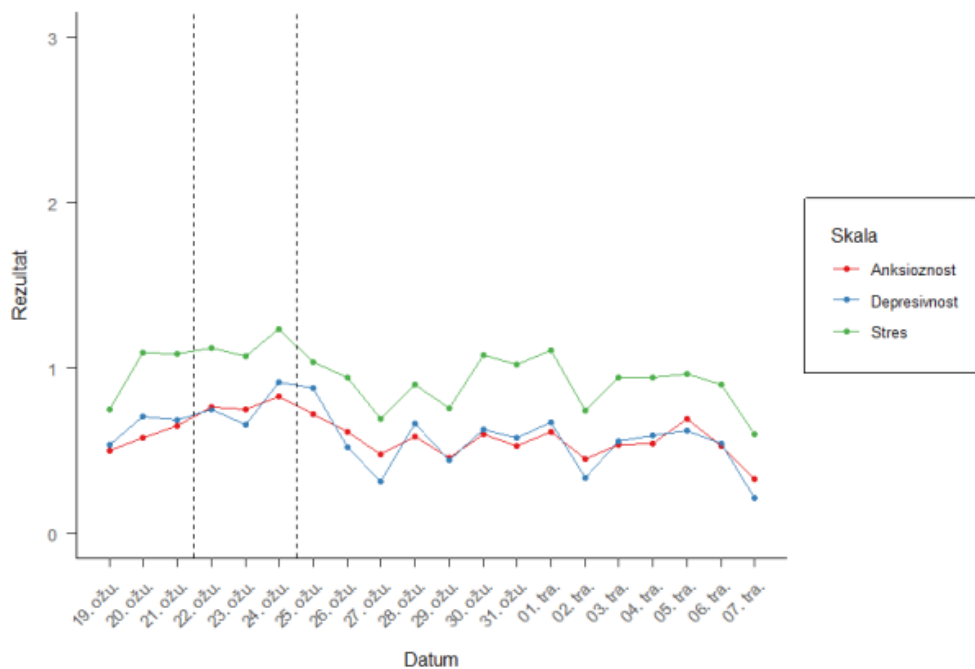
Potreseni potresom

Tijekom provođenja ovog istraživanja Zagreb je 22. ožujka u 6 sati i 24 minute zadesio snažan potres magnitude 5.5 prema Richteru, nakon kojeg je uslijedio još jedan u 7 sati i 1 minutu magnitude 5.0 prema Richteru (PMF, 2020).

Kako bi se ispitaio potencijalni efekt potresa, podaci o kretanju anksioznosti, depresivnosti i stresa grupirani su u period potresa (22., 23. i 24. ožujka) te period izvan potresa. Nastavno na to, provedena su tri Welchova t-testa s periodom potresa/izvan perioda potresa kao nezavisnom varijablom te anksioznošću, depresivnošću, odnosno stresom kao zavisnom varijablom.

Slika 3. Dnevni prosjeci anksioznosti, depresivnosti i stresa

Napomena: isprekidane linije označuju period potresa.

Rezultati su pokazali kako postoji statistički **značajno povišenje anksioznosti neposredno nakon potresa**: $t(63,81) = -2,44$; $p = .02$ uz veliku veličinu efekta, $d = 0,27$. Međutim, statistički značajne razlike nije bilo kod depresivnosti: $t(63,87) = -1,56$; $p = .12$ niti kod stresa: $t(65,63) = -1,56$; $p = .12$. Nažalost, nemamo podatke o tome jesu li i koji su ispitanici bili direktno pogođeni potresom. Opravdano je pretpostaviti da direktno pogođeni pojedinci nisu, osobito na te konkretne datume, ni pristupali rješavanju upitnika. Na ovim podacima vršit će se dodatne analize.

Nada u budućnost

Kako bi se provjerila povezanost nade u budućnost i pridržavanja mjera, izračunat je Pearsonov koeficijent korelacije koji je bio statistički značajan ($r = .14$; $p < .001$). Osobe koje procjenjuju da se **više pridržavaju mjera** postižu značajno više rezultate na skali **nade u budućnost**. Važno je napomenuti kako su ranija istraživanja pokazala kako otporni pojedinci posjeduju veću nadu u budućnost, a pridržavanje mjera upravo bi moglo ukazivati na postizanje veće nade u budućnost i potencijalno, uz druge relevantne faktore, voditi do veće otpornosti prilikom suočavanja sa teškim i izazovnim situacijama i događajima u životu.

Istraživanje provodimo i nadalje, uključite se i vi u ovo istraživanje i pomozite nam naučiti više!

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdWbCNNHp2oINP3GFQuAHJ-uQ9MhrADWh0NdVePGBLocutP7w/viewform>

Izveštaj su izradili psiholozi Poliklinike za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba Krešimir Prijatelj i Mia Roje Đapić

Izveštaj o preliminarnim rezultatima našeg istraživanja (sastavljen je 10. travnja 2020.) u PDF-u možete preuzeti na linku ovdje: [IZVJEŠTAJ: Neki aspekti mentalnog zdravlja za vrijeme pandemije COVID-19 \(preliminarni rezultati istraživanja\) \(PDF\)](#)